

ELINOR DE DŽONG

Tezaveļj

Prevela
Aleksandra Čabraja

■ Laguna ■

Naslov originala

Eleanor de Jong

JEZEBEL

Copyright © Eleanor de Jong, 2012

Translation Copyright © 2013 za srpsko izdanje, LAGUNA

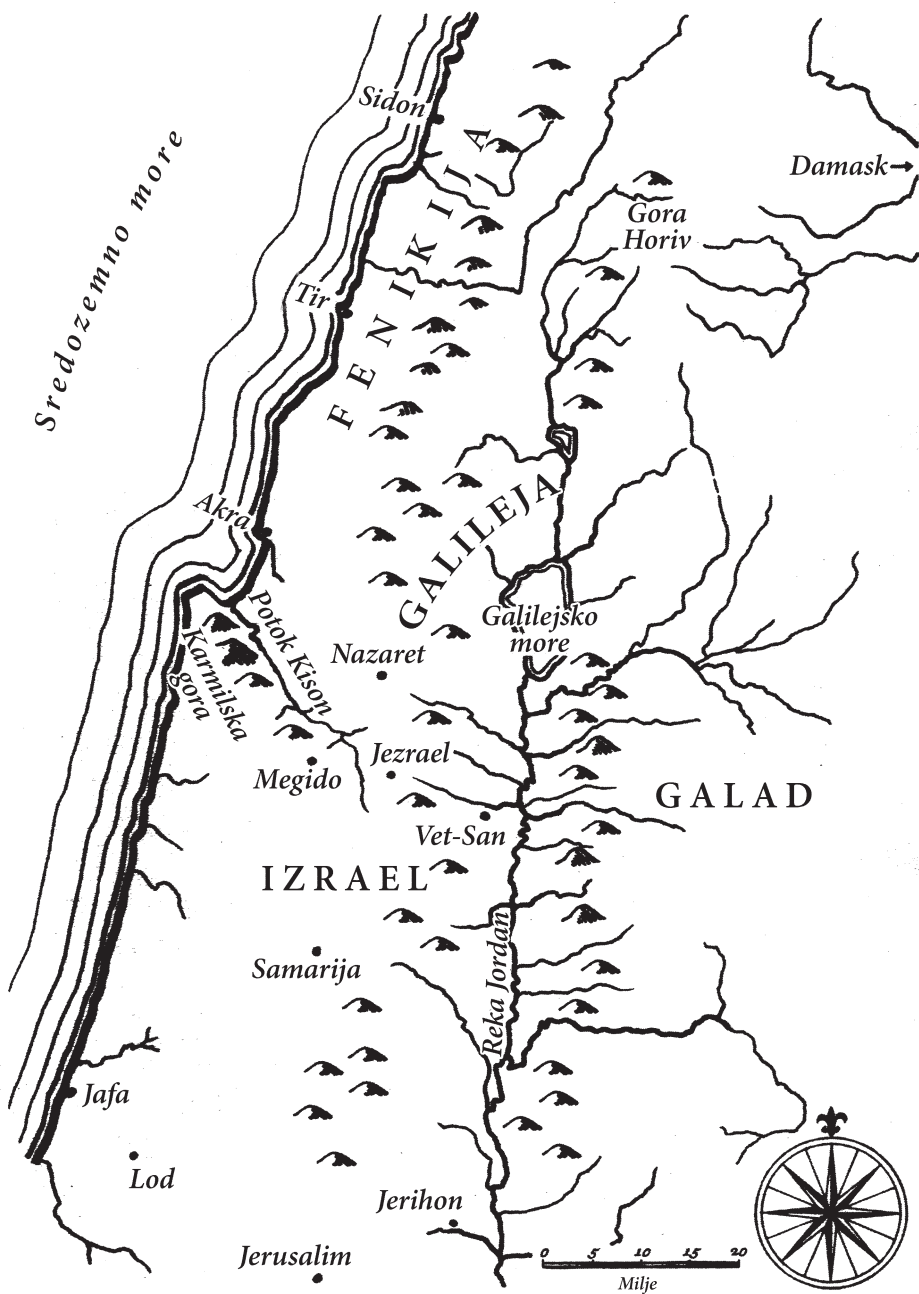

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Tezaveļj

872. p.n.e. – Devojka

Prvo poglavlje

Sitne slane kapi blistale su u grivi pastuva i peckale Jezaveljine obraze. Naginjala se ka vratu svog konja, goneći ga kroz plitke talase. Ispred njih, iz modrog plavetnila velikog mora dizao se grad Tir. Beli zidovi kraljevskog dvorca i hramova ličili su na krestu savršenog talasa koji tek što se ne razbije o obalu.

Kad je Jezavelj stigla do nasipa što vodi do podnožja Tirskog ostrva, boginja sunca Šapaš već je počela da priklanja glavu ka nežnom ramenu Jama, boga mora. Jezavelj je znala da bi kraj gradske kapije trebalo da skrene ka jugu, ka dvorcu i kraljevskim štalama. Njena služavka Rebeka sigurno već čeka, spremna da cokće i uzdiše što je princeza svoju otmenost i ugađenost zamenila raspusnim nemarom petnaestogodišnjakinje koja je celog popodneva ludovala.

Jezavelj međutim nije mogla da odoli poslednjem naletu vetra u kosi, te umesto toga pođe ka severu, terajući konja sve brže oko gradskih zidina. Projurila je duž uskog kamenog grebena, sagrađenog po naređenju njenog oca da zaštiti luku od sve jačeg besa zimskih talasa. Na trenutak se osetila kao da leti, dok se konj pod njom nije trgao, načuljivši uši i razrogačivši oči. Naglo je stao, zateturavši se. Jezavelj zgrabi uzde da ih oboje učvrsti u mestu, snažno stežući kolenima prekriveno sedlo. „Mir, momče!“

Greben se s obe strane strmo spuštao u more, a njegovi kosi zidovi zaranjali su duboko u prirodnu luku koju su tirski brodovi nazivali domom. Na trenutak je osetila nesvesticu, kao da plima juri ka njoj, i nasmejala se uprkos neočekivanom naletu straha, tapšući konja po vratu. „Nemoj slučajno da kažeš ocu da sam te dovela ovamo.“

Pogledala je duž zida, ali tu nije bilo nikoga. Dole, na drvenom molu što se svio u lučkom zalivu, skupila se gomila sveta zagledana u svadbenu povorku koja se upravo iskrcavala iz malih čamaca od čempresovog drveta. Iz daljine su dopirali zvuci frule i smeha. Jezavelj vide devojčicu svojih godina kako izlazi iz čamca i mladića kako joj pruža ruke da joj pomogne da se iskrca. Oboje su na sebi imali jednostavne platnene tunike kakve nose ribari, ali je mladić preko tunike nosio i raskošni purpurni tirski pšent. Jezaveljin stariji brat Valtazar se u istoj takvoj odeći – premda nešto bogatije ukrašenoj – svakog dana šepurio po ograđenim vrtovima kraljevskog dvorca. Jezavelj je nagađala da je taj mladić jedan od retkih ribara koji su pravo da nose purpurnu tkaninu stekli tegobnim svakodnevnim skupljanjem dragocenih morskih puževa od

kojih se ova boja i pravi. Njegova nevesta je imala mnogo sreće što se udaje za takvog mladića, jer ako joj ne smeta užasni smrad istrulelih puževa koji on mora da trpi da bi spravio tu boju, i ako on bude u stanju da se od ribara uzdigne do trgovca, možda će jednoga dana zaploviti s njom i mnogo raskošnijim brodom uz obalu do Ašdoda, ili čak do Egipta.

Dok je mladić prebacivao fini ljubičasti veo preko nevestine kose, posmatrača su bučno odobravali, a Jezaveljin konj se opet uznemiri. Ona zadrhta i pogleda ka zalazećem suncu.

„Otac nas čeka“, reče tiho.

Okrenula je konja ka mestu gde se zid širio i pustila ga da polako pođe ka gradu. Nije ipak odolela da se još jednom ne osvrne ka svatovima. Na molu su sada već blistale svetiljke od školjki. Devojka je izgledala tako srećna kad joj je mladoženja oko vrata pričvrstio ogrtač obrubljen purpustom. Jezavelj nesvesno dodirnu krupne bisere iz Crvenog mora koji su krasili njen vrat. Možda će Rebeka znati da joj kaže ko su ti mladenci, možda su joj rođaci, pa će od nje saznati njihovu priču. Ostrvo je bilo puno ljudi čija je lica Jezavelj prepoznavala i koji su se s poštovanjem smešili princezi dok je projahivala, ali je samo Rebeka znala njihova imena.

Mada, pomisli Jezavelj, kad me vidi ovakvu, sumnjam da će ikad više hteti da priča sa mnom.

Drugo poglavlje

Kad je stigla do štale, zaista ju je sačekala pomalo hladna dobrodošlica, ne Rebekina već Hišamova – jednog oćevog dvoranina.

„Ako te je otac poslao po mene, sigurno sam u nevolji“, reće ona pružajući uzde štalskom momku.

Hišamu se usne blago izviše. „Gospodar kralj ćeka već dva sata.“

„Pretpostavljam da me je Valtazar odao. Kako bi inaće znao gde da me naćeš?“

„Kralj se takoće nadao da će danas po podne jahati, gospodarice.“

„Oh.“ Jezavelj žmirnu i pogleda u oćevog omiljenog pastuva, kojeg je konjušar već timario. „Mislim da sad nemam više vremena ni da se presvućem, je li tako?“

„Verujem da će kasnije biti vremena za to.“

Hišam se lako okrete u svojim sandalama i povede Jezavelj kroz palatu do očevih odaja, smešno svečanim korakom s obzirom na trenutnu žurbu.

„Grozno izgledaš“, dobaci joj Valtazar, leškareći na kanabetu pored očevog mermernog stola. Kralj Etval sedeo je za stolom i proučavao svitak papirusa koji je šumno krckao pod njegovim prstima. Nije digao pogled čuvši glas svoga sina, a Jezavelj je grickala usnu. Sto je bio pun svitaka papirusa i pergamenta, dok je u jednom uglu stajala uredno složena hrpa glinenih tablica sa urezanim znacima. Jezavelj zadenu raščupanu kosu iza ušiju.

„Bar nisam samo lenčarila.“

„Zar nemamo sluge da nam vežbaju konje?“, zevnu Valtazar, uvrćući kratkim prstima pramen crne kose. „Inače, ne bi trebalo da izlaziš tako sama. Video sam te odavde kako jašeš obalom. To nije bezbedno.“

„Ili dolično?“, upita ona. „Kad si ti poslednji put izašao iz dvorca? Jesi li, za svojih sedamnaest godina, ikad *prešao* preko nasipa?“

„Nemam potrebe da idem tamo. Svi važni ljudi dolaze kod nas, Jezavelj.“

Etval pusti da mu se svitak savije oko šake. „A jesi li ti danas videla nekog važnog, draga moja?“

Ona priđe stolu i poljubi ga u obraz. „Izvini. Hoćeš li mi oprostiti? Trebalo je da mi za ručkom kažeš da želiš da jašeš. Mogli smo da idemo zajedno. Čak bih te pustila i da osedlaš sopstvenog konja.“ Na trenutak je zadržala pokoran izraz a zatim se nasmešila, jer su očeve crne oči vedro zaiskrile.

„Zapravo, mogli smo zajedno da odjašemo da dočekamo Judejce“, reče on. „Čudi me da na obalskom putu nisi videla njihovu pratnju.“

„Mislila sam da dolaze tek za nekoliko dana.“ Jezavelj odviše jedan kraj svitka koji je njen otac upravo čitao. Četvrtasta slova behu uredno ispisana, ali su bila veoma sitna i nizala se unedogled. Ipak je počela da ih čita, saginjući se ka svitku. *Porez na prevoz robe – Prilozi za održavanje kraljevskog puta – ...*

Pustila je svitak. „Tražiš li od Judejaca da plate održavanje severnog dela puta? Oni na to sigurno neće pristati. Taj deo je najudaljeniji od Judeje, kao i odavde, i za njega su oba carstva najmanje zainteresovana.“

„Nazivaš li svog oca budalom?“, upita lenjo Valtazar s ležaja.

„Jezavelj je u pravu. Strateški to nema mnogo svrhe.“ Etval pogleda u sina.

„Osim ako misliš da Ben-Hadad od Damaska namerava da zauzme taj deo puta“, objasni Jezavelj. „Naravno, on se graniči s njegovom zemljom. Ako bi pao u njegove ruke, trgovci bi bili prepušteni njemu na milost i nemilost. To ni Judeji, ni Tiru, ni Sidonu nimalo ne bi koristilo.“

Etval klimnu glavom, ali pogledom pređe s Jezaveljinog lica na haljinu. „Pretpostavljam da ćeš za večeru obući nešto drugo. Neku od najlepših haljina. I da ćeš možda staviti onaj rezbareni privezak od ametista koji sam ti poklonio za Praznik proleća.“

„Želiš da se sretnem s judejskim poslanicima?“

„Oni su pravi divljaci“, reče Valtazar. „Nemaju ni kulture ni umetnosti, hrana im je bljutava, a ta odvratna smeđa zemlja.“

„Mogao bih da te smestim između kraljevog sina Josafata i *njegovog* sina Juja“, reče joj otac, spuštajući joj ruku na rame. Govorio je nemarno, ali je Jezavelj osećala težinu njegovog dodira. „Siguran sam da ćeš im obojici iskazati najveće gostoprimstvo.“

Jezavelji srce snažno zalupa u grudima i ona uspori disanje da ga smiri. „Naravno, oče.“

Njen otac ustade i bez reči izađe iz sobe a Jezavelj je mogla samo da gleda za njim, jednako usplahirena kao što je bila na rtu.

„Znaš šta to znači, zar ne?“, reče Valtazar lukavo. „Sedećeš do...“

„Znam.“

Protrčala je pored Hišama i širokim kamenim stepeništem pohitala do svoje sobe, zabacujući zavese i jurnući ka uglu u kome se pored istočnog prozora nalazio mali oltar velike boginje Aštor. Kameni pladanj beše, međutim, već pun grožđa, a oko kruga od čempresovine s reljefnim prikazima boginje behu obavijene sveže vitice i lišće vinove loze.

Jezavelj se besomučno osvrkala po sobi, jer se Aštorino svetište ukrašavalo samo za praznike i venčanja. Kraj njenog kreveta, ruku sklopljenih na struku i obrva mudro izvijenih pod prosedom kosom, stajala je Rebeka, a pored nje njena najmlađa kćerka, Beset, godinu dana starija od Jezavelj, koja je uz majku služila u palati. Devojčica se nasmešila Jezavelj. Jezavelj htela da progovori, ali joj se grlo steglo te je mogla samo da se spusti na kolena na belu klupicu u podnožju oltara. Tada Rebeka klimnu glavom

Beset, koja napuni Aštorinu obrednu činiju vodom i pruži je Jezavelj. Ona je zahvalno ispi.

„Šta vam je otac rekao?“, upita ona, gledajući u svoje sluškinje. „Sigurno nešto znate, inače ne biste ukrasile oltar?“

„Okitile smo ga da bi te Aštor štitila“, reče Rebeka.

„Moraću da se udam za nekog od tih Judejaca da bih osigurala bezbednost puta“, reče Jezavelj s knedlom u grlu. Taj dan je očekivala već dve godine – kraljevske kćeri najčešće su se udavale već do svoje šesnaeste godine. „Je li vam rekao za kojeg?“

„Palata bruji od govorkanja...“, prošaputa Beset.

„Za kojeg, dakle?“

„Ništa ne вреди da nagađamo“, odgovori Rebeka, mršteći se i gledajući u kćerku. „Prinele smo žrtve boginji i sad te moramo prepustiti njenoj brizi.“

Jezavelj odmahnu glavom. „Sigurno bi bilo bolje da ne znam o čemu je reč, onda bih mogla jednostavno da radim to što mi se kaže, ne razmišljajući ni o čemu.“

„Kad si ti radila kako ti je rečeno?“, upita Rebeka. „Sad dođi da se okupaš i da te obučemo. Moraš izgledati zanosno za svog budućeg muža, koga god da ti je sudbina namenila.“

Treće poglavlje

Kad je kasnije te večeri Jezavelj ušla u prepunu dvoranu gde se održavala svečana večera, srce joj se steglo u grudima. Dvoje slugu nosili su nabrani skut njene najbolje svilene haljine, a ona je netremice gledala u oca, radije nego da pogledom traži svoju budućnost. Etval ju je lično otpratio do kanabeta preko puta svog, ukazujući na poštovanje koje joj gosti duguju. Jezavelj spusti pogled ka stolovima krcatim zlatnim zdelama prepunim kivanog žita i mesa, svežeg i orašastog voća.

„Izgledaš predivno“, došapnu joj otac.

Jezavelj se usredsredila na to da se ispravi i zabaci ramena. Stojeći tako uspravno, bila je visoka gotovo kao i njen otac. Viseće minduše od ametista njihale su joj se tik iznad golih ramena. Rebeka je htela da joj izbeli put, ali Jezavelj nije volela da se maže belilom, naročito zbog toga što bi u toku večeri često ispucalo. Zadovoljila se nanošenjem bisernog

sjajnog praha na ključne kosti. Usne je obojila cinoberom, po receptu koji je njena majka naučila od Egipćana.

„Uvek sam mislio da je hladan kao ponoćno nebo“, reče glas sa njene desne strane, „ali zapravo više liči na vrelinu raskošnog sunčevog zalaska.“

„Molim?“, upita Jezavelj uljudno, okrećući se. Takav naglasak nikad ranije nije čula.

„Tirski purpur“, odgovori mladić sedajući na kanabe kraj nje. Prema Valtazarovom prezrivom opisu, Jezavelj je sve Judejce zamišljala kao proste i ružne, kao što je i njihova zemlja, ali je ovaj momak bio zgodniji od svakog Tiranina. Vilica mu je bila nešto izraženija, a tamne i tajanstvene oči delovale su joj neobično hladno na njegovom privlačnom licu. Po svežoj puti sudila je da je mladić tek koju godinu stariji od nje, možda čak i osamnaestogodišnjak, ali je svakako imao građu zrelog muškarca. Pocrvenela je primetivši kako i on nju pažljivo zagleda. Pogledom joj je pomilovao ramena, a zatim se zadubio u pregibe tkanine na njenom telu. „Tkanine obojene purpuruom koje sam video na jerusalimskoj tržnici izgledale su plavičasto“, nastavi on. „Ali tvoja haljina je raskošna i mnogo crvenija u poređenju s njima.“

Jezavelj je nekoliko trenutaka ćutala pre nego što je shvatila da on očekuje odgovor, međutim kad je pokušala da progovori, reči joj nisu navirale. Hebrejski kojim je on govorio bio je grlen, ali mek. Nakašljala se, prstima sakrivajući usne, a mladić hitro posegnu za vrčem vina i ponudi je.

„Hvala“, prošaputa ona, besna na sebe što se toliko zanela njegovim izgledom da je zaboravila na držanje i manire.

Otpila je malo vina i s mukom ga progutala. „Plašim se da boja koju opisuješ nije pravi tirski purpur, već *tekhelet*.“

„Ne znam tu reč“, odvrati on. „Šta znači?“

Jezavelj otpi još malo jakog vina, od kojeg joj se obrazi još jače zacrveneše. „*Tekhelet* je boja koju koristimo za obrednu odeću.“

„A to je nešto drugo?“

Jezavelj obori pogled. „Sasvim sam sigurna da će neko od naših zvaničnika umeti da ti objasni taj postupak, ako te zanima.“

Nagnuo se ka njoj i ona oseti miris slatkog bademovog ulja u njegovoj kosi. „Ponekad je strašno dosadno“, prošaputa on, „slušati priče zvaničnika, ali sam siguran da princeza Jezavelj ume zanimljivo da priča i o crknutim puževima.“

„Čini mi se da više znaš o meni nego ja o tebi“, reče Jezavelj. „Plašim se da ti ne znam čak ni ime.“

Mladić obori glavu i kolebljivo pruži ruku, s dlanom okrenutim naviše, u tradicionalnom feničanskom pozdravu. Jezavelj zauzvrat spusti dlan na njegov, dodirujući svojom nežnom kožom žuljeve u korenu njegovih prstiju.

„Izvinjavam se. Ruke vojnika nisu glatke kao princezine“, reče on. „Ja sam Juj, najmlađi naslednik judejske loze. Moj otac Josafat sedi s tvoje leve strane. Moj deda Asa sedi između tvog brata i tvog oca.“

Čuvši svoje ime Josafat se okrenu, a ona mu pruži ruke u znak pozdrava. Brada je kod oca bila istog oblika kao sinovljeva, ali su mu usne bile tanje, a pogled oštiji. Prezrivo je pogledao Jezaveljine ruke pa se zatim opet okrenuo Valtazaru. Kralj Asa bio je sitan čovek svetlih

očiju i proređene kose na pegavom temenu. Na skoro svim prstima nosio je debelo zlatno prstenje i dobacio joj je vragolast osmeh, kao da hoće da kaže: „Da sam malo mlađi...”

Jezavelj pogleda u Juja, ali on se nije izvinio zbog očeve neuljudnosti, niti zbog dedine pohote, već se samo zagledao u očevu teme. Da bi prikrila postidjenost zbog takve sramote, ona se okrenu ka svom zlatnom tanjiru, birajući meso i voće sa stola.

Juj učini isto, žurno rekavši: „Nisam često boravio na obali. Nisam znao da je Tir tako raskošan grad.”

„Hvala“, odgovori Jezavelj zvanično, zureći u tanjir. „Sigurna sam da na judejskoj obali ima mnogo lepih gradova.”

„Možda, ali ja ih nikad nisam video, jer judejska vojska ne mora da brani naš narod od vojske sirena i morskih konjića.”

Jezavelj i protiv svoje volje podiže pogled i vide kako joj se Juj stidljivo smeši, gledajući duboko u njene oči. Nasmešila se i skrenula pogled, ali on odmah nastavi:

„Vaši zvaničnici pričali su o gradu Mogadoru, gde Tirani poseduju velika imanja na kojima se pravi boja od puževa, ali ne mogu da zamislim kako to mesto izgleda. Je li daleko ka zapadu, dalje od kraja obalskog puta?”

„Ali ne dalje od kraja mora“, odgovori Jezavelj, dopustivši sebi da ga opet pogleda u oči. „Gde noga ne može da kroči, brod uvek može da doplovi.”

„Više volim konja. S konjem nisam prepušten na milost i nemilost vetrovima.”

„I ja volim da jašem“, odgovori ona, obradovana što imaju nešto zajedničko. „Međutim, brod može da ponese

daleko veći teret i da donese još više u povratku. Kraljevski put, obalski put, oni će se uvek završavati tamo gde počinje more. Ali pučina premošćuje čitavu zemlju rekama...”

„Divno zvuči kad pričaš o tome.“

„More jeste divno.“

„Ipak mislim da je to zbog tvojih reči.“

Jezavelj pocrvene kao bulka, ali nije skrenula pogled kad joj Juj ponudi hranu sa svog tanjira, dok mu je svetlost lampe od školjke obasjavala tamnu talasastu kosu. Oprezno je pružila ruku ka njegovom tanjiru, dodirnuvši prstima grozd na sredini i smeškajući se sebi dok je otkidala zrna.

Možda me Aštor ipak čuva, mislila je.